

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 42

van **JEAN-JACQUES DE GUCHT**

datum: 7 november 2019

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Onroerenderfgoeddecreet - Archeologienota

Op 1 juni 2016 trad het archeologieluik van het Onroerenderfgoeddecreet (12 juli 2013) volledig in werking. Voor de aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning betekent dit dat hij of zij verplicht wordt om in bepaalde gevallen een bekrachtigde archeologienota bij de vergunningsaanvraag te voegen.

Na een problematische beginperiode werden de nodige wijzigingen aangebracht aan de regelgeving om de problemen met de archeologienota (o.a. prijs, wachttijd) op te vangen. Vanaf 1 oktober 2018 werd ook de nieuwe versie van de Code van Goede Praktijk voor Archeologie en Metaaldetectie van kracht. De nadruk van de wijzigingen ligt onder meer op het uitbreiden van het toepassingsgebied van de archeologienota met beperkte samenstelling, het reduceren van de omvang en diepgang van het archeologierapport en het wegwerken van passages die tot foutieve interpretaties leidden.

Naar aanleiding van de laatste wijziging van de archeologieregelgeving die op 1 april 2019 in werking trad, werd ook in een nieuwe premie voorzien voor vooronderzoek met ingreep in de bodem. Occasionele bouwheren zullen deze premie kunnen aanvragen voor vooronderzoeken met ingreep in de bodem in het kader van verplicht archeologisch onderzoek bij vergunningsaanvragen. In tegenstelling tot eerdere communicatie, kon de procedure niet afgerond worden in het voorjaar van 2019. Voorlopig blijft het onduidelijk vanaf welke datum dit wel mogelijk is.

1. Hoeveel archeologienota's heeft het agentschap reeds bekrachtigd sinds 1 juni 2016? Graag een overzicht per provincie en per jaar.
2. Hoeveel archeologienota's werden sinds 1 juni 2016 door het agentschap geweigerd? Graag een overzicht per provincie, per jaar, met opsplitsing naar de aard (stedenbouwkundige of verkavelingsaanvraag).
3. Wat is de gemiddelde kostprijs van de reeds ontvangen archeologienota's (bekrachtigd en geweigerd)? Graag een overzicht per jaar.
4. In hoeveel gevallen is daarbij een vervolgtraject (uitgesteld vooronderzoek-opgraving) noodzakelijk? Graag een overzicht per jaar, per provincie.

5. Zijn er reeds casussen bekend waarin de deadline (van recentelijk 15 dagen) die het agentschap heeft om te beslissen, niet werd gehaald? Om hoeveel dagen gaat het dan?
6. Hoeveel archeologienota's met beperkte samenstelling werden er sinds 1 oktober 2018 ingediend?
7. Is het reeds duidelijk op welke termijn we de nieuwe premie voor vooronderzoeken met ingrepen in de bodem kunnen verwachten? Wat waren de knelpunten waarom de procedure zo lang op zich liet wachten?
8. Hoeveel archeologen type twee werden ondertussen erkend door het agentschap? Is er een goede geografische spreiding? Heeft de minister al signalen uit het werkveld opgevangen hoe de wisselwerking loopt tussen type 1 en type 2?

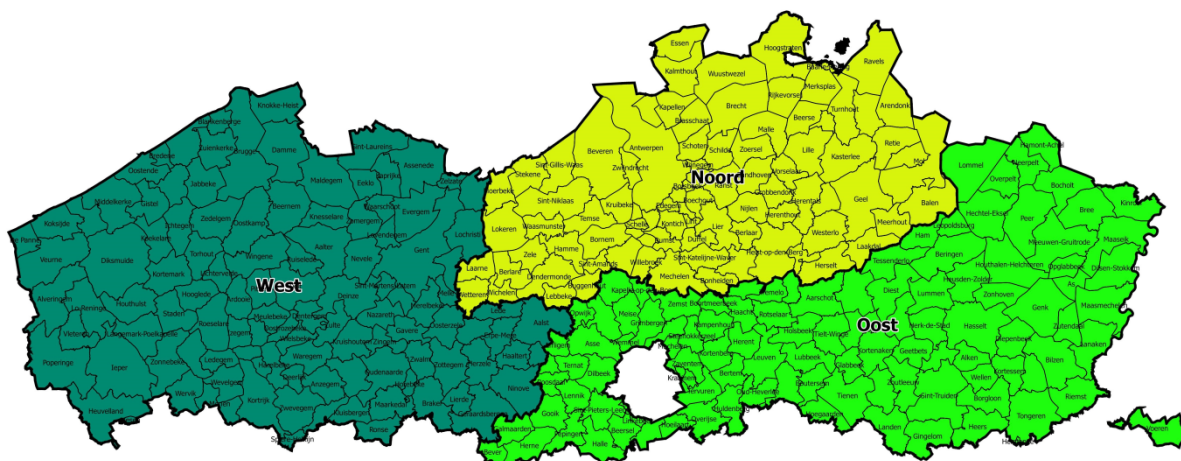
ANTWOORD

op vraag nr. 42 van 7 november 2019

van **JEAN-JACQUES DE GUCHT**

Zoals mijn voorganger Geert Bourgeois al liet weten in zijn antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 183 van 15 februari 2019, werkt het agentschap Onroerend Erfgoed voor deze dossierbehandeling sinds 1 januari 2018 in drie regio's. Voor de gevraagde cijfers zal u dus telkens een opdeling vinden in de periode vóór 1 januari 2018 (cijfergegevens per provincie) en erna (m.n. cijfergegevens per regio).

De regioverdeling is als volgt:

Afbeelding: Kaart met de regioverdeling van het agentschap Onroerend Erfgoed.

Het antwoord op uw huidige vraag, bevat heel wat herhaling. Ik put zowel uit het antwoord op uw vraag van 15 februari 2019, als uit de jaarlijkse evaluatierapporten die het agentschap Onroerend Erfgoed maakt over de effecten van het hoofdstuk Archeologie van het Onroerenderfgoeddecreet. Deze zijn online en vrij raadpleegbaar:

- <https://www.vlaanderen.be/publicaties/evaluatie-archeologie-2018-onderzoeksrapport>
- <https://www.vlaanderen.be/publicaties/evaluatie-archeologie-2017-onderzoeksrapport>
- https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2018-11/20170512_evaluatierapport%20Onroerenderfgoeddecreet.pdf

Sinds de wijziging van de regelgeving voor archeologie die op 1 april 2019 in werking trad, "bekrachtigen" het agentschap Onroerend Erfgoed en de erkende onroerenderfgoedgemeenten niet langer de archeologienota's en nota's. Zij nemen daar vanaf die datum al dan niet "akte van". De onderstaande cijfers gaan tot en met oktober 2019. Gemakkelijkheidshalve spreek ik overal nog van bekrachtigde archeologienota's.

1. Hieronder vindt u de tabellen met het aantal door het agentschap bekrachtigde archeologienota's per provincie voor de jaren 2016 en 2017 en per regio voor de jaren 2018 en 2019. De cijfers voor 2019 gelden tot en met de maand oktober.

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
2016	270	127	269	152	213
2017	712	485	769	447	597

Jaar	Regio Noord	Regio Oost	Regio West
2018	521	629	716
2019	542	537	623

2. Voor de jaren 2016 en 2017 bevat de onderstaande tabel per provincie het aantal door het agentschap geweigerde archeologienota's bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen.

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
Stedenbouwkundige vergunningsaanvragen					
2016	85	88	96	58	55
2017	184	162	157	83	127

Voor de jaren 2018 en 2019 bevat de onderstaande tabel per regio het aantal door het agentschap geweigerde archeologienota's bij aanvragen voor omgevingsvergunningen voor stedenbouwkundige handelingen. De cijfers voor 2019 gelden tot en met de maand oktober.

Jaar	Regio Noord	Regio Oost	Regio West
2018	171	185	190
2019	103	161	121

Voor de jaren 2016 en 2017 bevat de onderstaande tabel per provincie het aantal door het agentschap geweigerde archeologienota's bij verkavelingsaanvragen.

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
Verkavelingsvergunningaanvragen					
2016	33	26	16	11	23
2017	45	35	40	20	40

Voor de jaren 2018 en 2019 bevat de onderstaande tabel per regio het aantal door het agentschap geweigerde archeologienota's bij aanvragen voor omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden. De cijfers voor 2019 gelden tot en met de maand oktober.

Jaar	Regio Noord	Regio Oost	Regio West
2018	49	57	45
2019	10	63	9

3. In de meeste gevallen zal een archeologienota, ook al werd ze initieel geweigerd, na herindiening resulteren in een bekrachtiging of aktename. Dat wil zeggen dat de prijzen van de geweigerde archeologienota's in de huidige berekeningen ook opgenomen zijn bij de bekrachtigde archeologienota's. Het is namelijk niet de prijs per archeologienota, maar de prijs per project waar je rekening mee moet houden: een geweigerde archeologienota voor project X heeft een kostprijs die ook meegeteld wordt in de bekrachtigde archeologienota voor project X. De prijzen van deze projecten worden dus eigenlijk dubbel geteld.

De cijfers voor 2019 gelden tot en met de maand oktober.

Jaar	Prijs geweigerd gemiddeld in €	Prijs geweigerd mediaan in €
2016	3817	2500
2017	3605	2900
2018	3410	2600
2019	3100	2500

Jaar	Prijs bekrachtigd gemiddeld in €	Prijs bekrachtigd mediaan in €
2016	3339	2500
2017	3313	2800
2018	3150	2600
2019	2900	2250

4. Onderstaande tabellen geven een overzicht van het aantal gevallen waarvoor een vervolgtraject (uitgesteld vooronderzoek-opgraving) noodzakelijk is na opmaak van een archeologienota. Voor de jaren 2016 en 2017 is dit een opsplitsing per provincie, voor de jaren 2018 en 2019 is dit per regio. De cijfers voor 2019 gelden tot en met de maand oktober.

Maatregel	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
Opgravingen 2016	32	5	8	4	9
Opgravingen 2017	36	28	32	22	39
Uitgesteld vooronderzoek 2016	88	67	111	60	72
Uitgesteld vooronderzoek 2017	294	220	311	197	260

Maatregel	Regio Noord	Regio Oost	Regio West
Opgravingen 2018	24	30	41
Opgravingen 2019	21	20	35
Uitgesteld Vooronderzoek 2018	354	357	390
Uitgesteld Vooronderzoek 2019	356	364	351

5. Sinds de inwerkingtreding van de wijzigingen aan de archeologieregelgeving op 1 april 2019 beoordeelt het agentschap Onroerend Erfgoed niet langer formeel alle archeologienota's en nota's. Dit heeft deels te maken met de verkorte beoordelingstermijn van 21 naar 15 kalenderdagen. Minstens even belangrijk is de taak van de administratie om meer in te zetten op coaching, vooroverleg, begeleiding en feedback met en naar de erkende archeologen. Het agentschap legt dus voortaan minder de klemtoon op het beoordelen van individuele dossiers.

Voor bepaalde situaties vindt het agentschap het toch belangrijk om in te zetten op een systematische beoordeling van de archeologienota's en nota's. Dat zijn situaties waarbij er een grotere kans is op het aantreffen van archeologie of bij complexere situaties, bijvoorbeeld: in beschermde erfgoedsites, in vastgestelde archeologische zones of bij projecten van een grote omvang. Daarnaast volgt het agentschap de archeologienota's en nota's van een wisselende groep erkende archeologen op, om zich een beeld te vormen van de kwaliteit van hun werk. Tot slot blijft het agentschap altijd een willekeurige reeks documenten beoordelen om na te gaan of het zijn prioriteiten moet bijstellen.

Alle (archeologie)nota's blijven echter belangrijk voor het agentschap. De niet-beoordeelde dossiers worden immers nog voor van andere opdrachten gelezen:

- de uitbreiding van de GGA-kaart (kaart waar geen archeologie te verwachten valt)
- het aanvullen van de CAI (Centraal Archeologische Inventaris)
- de evaluatie van de regelgeving
- het blootleggen van opleidingsnaden
- het opvolgen van de kwaliteit van het archeologisch onderzoek
- ...

De administratie beoordeelde in totaal 966 archeologienota's sinds 1 april 2019 op een totaal van 1532 archeologienota's. Dit is 63%.

Wanneer het agentschap geen akte neemt van een archeologienota of akte neemt met voorwaarden, dan brengt men de initiatiefnemer en de erkende archeoloog daar onmiddellijk van op de hoogte. Archeologienota's waarvan het agentschap akte neemt worden online gepubliceerd de dag nadat de beoordelingstermijn van 15 kalenderdagen verstreken is (zie <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/>). Dit gebeurt ongeacht of de archeologienota beoordeeld werd of niet. Mijn administratie maakt dus geen onderscheid tussen een stilzwijgende aktename en een aktename.

6. Sinds oktober 2018 zijn 222 archeologienota's met beperkte samenstelling ingediend. Hiervan zijn er 160 uit 2019.

7. Ik ondertekende op 25 oktober 2019 het Ministerieel Besluit dat de berekeningsformule en de inhoud van het aanvraagdossier voor de premie voor vooronderzoeken met ingreep in de bodem regelt. Daarmee kon de premie in werking treden op 1 november 2019. Het is dus op dit moment mogelijk om de premie aan te vragen.

De redenen voor de vertraging houden enerzijds verband met procedurele en wetgevingstechnische aspecten, anderzijds met de recente verkiezingen. De rechtsgrond voor dit Ministerieel Besluit is te vinden in de wijziging van het Onroerendergoedbesluit van 14 december 2018. Een technische onvolkomenheid daarin moest echter eerst rechtzetting krijgen, wat gebeurde via een nieuwe wijziging van het Onroerendergoedbesluit op 15 maart 2019. Pas daarna kon de goedkeuringsprocedure van start gaan voor het Ministerieel Besluit.

Zoals u weet is dergelijke procedure gebonden aan een aantal regels over verplichte adviezen en de termijnen die daarmee samenhangen. Door een ongunstig advies van de Inspectie van Financiën was het akkoord van de minister van Begroting nodig. Gelet op de nakende datum van de Vlaamse verkiezingen en het einde van de lopende regeerperiode weigerde deze echter haar akkoord en verwees de goedkeuring door naar de volgende minister bevoegd voor onroerend erfgoed.

Tijdens de regeringsvorming zorgde mijn administratie voor een gunstig advies van de Inspectie van Financiën en een advies van de Raad van State. Kort na mijn aanstelling als nieuwe bevoegde minister ondertekende ik het Besluit dat de uitvoering van deze premie mogelijk maakt.

Initiatiefnemers die in tussentijd een aktename verkregen voor een archeologienota of nota en mogelijk in aanmerking kwamen voor de premie kregen intussen van de administratie persoonlijk een brief om hen hiervan op de hoogte te stellen, zodat zij hun aanvraag kunnen opstarten. De eerste aanvragen voor deze premie zijn intussen ingediend.

8. Op 15 november 2019 waren er zeven erkende archeologen - natuurlijk persoon type 2 erkend. Er liepen op dat moment ook vijf nieuwe aanvragen.

Van de zeven erkende archeologen type 2 zijn er twee gedomicilieerd in Oost-Vlaanderen, twee in Limburg, één in Vlaams Brabant, één in West-Vlaanderen en één in Nederland. Omdat het over kleine aantallen gaat, is de indicatieve waarde voor de geografische spreiding dan ook beperkt.

Ik ontvang geen signalen vanuit het werkveld over de wisselwerking tussen beide types erkende archeologen. Ik stel wel vast dat vijf van de zeven erkende archeologen type 2 werkzaam zijn bij instellingen, besturen of reeds erkende rechtspersonen en dus veelal passen binnen een al bestaande werking.